

22. konferencia Spoločnosti pre kresťansky orientovanú filozofiu

10. – 11. Septembra 2018, Praha (Čechy)

Téma: Výzvy naturalizmu

(<http://krestanskafilozofia.eu/>)

Príspevky:

Stanislav **Sousedík**: Co věřící křesťan očekává od filosofie náboženství?

Radovan **Šoltés**: Evolučné základy morálnych matric našich politických a náboženských presvedčení podľa Jonathana Haidta

Súčasný americký sociálny psychológ Jonathan Haidt sa v rámci výskumu venoval problematike morálky z psychologického hľadiska. Podľa Haidta sa naša morálka vyvíjala na pozadí evolučného a kultúrneho vývoja človeka. V tomto zmysle je nutné hovoriť o genetickom a naratívnom pozadí morálky. Morálka je teda sčasti vrodená a sčasti získaná v procese formácie človeka. To umožňuje hovoriť o istom kultúrnom prelínaní, ale aj rozdiely v uplatňovaní morálky v praxi. Haidt hovorí o šiestich základných morálnych matriciach, ktorých aktivácia v nás vyvoláva isté emočné reakcie, ktoré sa prejavia v našom rozhodovaní a správaní. Charakter kultúry, náboženstva alebo politického presvedčenia umožňuje viac aktivovať len niektoré matrice, čo môže viesť ku konfliktom pri strete s názormi, ktoré hája dôležitosť iných morálnych matric. Naše morálne matrice sú síce rovnaké, ale zároveň odlišne využívané. Je ešte možné hovoriť o objektivite pri posudzovaní morálneho rozhodovania? Podľa Haidta áno, pretože naša morálka sleduje ľudskú prirodzenosť, ktorú však Haidt vysvetľuje na pozadí sociálnej psychológie a poznatkov z neurovied.

Peter **Mlynarčík**: Evolucionizmus a prírodovedný obraz sveta

Príspevok vychádza z pozície metodologického naturalizmu a jeho cieľom sa nájsť odpoveď na otázku vplyvu evolučnej teórie v podobe neodarvinizmu na predstavy o svete prítomné našej kultúre. Poukáže na súvislosti fyzikálnych aj biologických teórií pri vzniku evolučných vedeckých obrazov sveta.

Mária **Spišiaková**: Naturalistické vysvetlenia pôvodu náboženskej viery

Ľuboš **Rojka**: Pierre Teilhard de Chardin: Evolučné stvorenie ľudského vedomia

Teilhard sa pokúšal vysvetliť fenomén človeka v kontexte evolučného vývoja života na Zemi. Prekvapoval ho fakt, že vedy nie sú schopné vhodne zapracovať človeka s jeho myslením do celkového vysvetlenia sveta. To podstatné im uniká. Preto začal jednoducho opisovať svoje pozorovania toho, čo sa deje a čo sa dialo v dejinách vesmíru. Ako východisko pre vysvetlenie človeka použil fosílnu vykopávku z obdobia

australopitekov až po moderného človeka *homo sapiens* (obdobie spred 6 miliónmi rokov až po približne 10.000 pred našim letopočtom), ktoré nám naznačujú ako a kde emergovala prvá ľudská myseľ v konfrontácii s ľudoopmi a primitívnejšími ľuďmi (ako boli *homo erectus*, *ergaster*, *habilis*, *neanderthalis*). Analýza štruktúry ich mozgov nám dáva stopy o ich psychickom živote. Emergenciou samo-reflektujúcej psycho-energie začína nová éra v dejinách vesmíru, ktorá má dôležitú úlohu pri hľadaní jeho celkového zmyslu. Teilhardove postrehy podnecujú mnohé filozofické a teologické otázky. Otázkou je aj to, ako jeho pozorovania zapadajú do dnešných poznatkov o prirodzenosti ľudského vedomia a ľudskej mysle.

Petr **Dvořák**: Je morálny vágnost problém pro nenaturalistický morální realismus?

Mnozí odmítají naturalismus v etice a říkají, že právě etika (přesněji: existence objektivních morálních faktů neredukovatelných na ne-morální fakta) ukazuje, že naturalismus neplatí. Existují ale argumenty, že naopak nenaturalistický morální realismus je v etice horší alternativa než naturalismus. Jeden z nich je tento: Podle některých uznáme-li vágnost morálních vlastností (např. že je něco dovoleno), pak vznikají problémy pro morální realismus, který nemá naturalistickou povahu (na rozdíl od naturalistické etiky). Čili uznání morální vágnosti vede k naturalismu v etice. Prozkoumám ty argumenty a posoudím, nakolik jsou validní.

Efrem **Jindráček** OP: Přednosti a limity čistě přirozené metafyziky.

Od XIII. století se na evropských universitách začíná vyučovat a vědecky rozvíjet obor zvaný první filosofie neboli metafyzika, později též ontologie. Základním pilířem byl stejnojmenný soubor 14-ti Aristotelových traktátů, interpretovaných podle různých principů stejně tak různých škol. Naprostá většina samotných metafyziků, byli a jsou i dnes věřící křesťané. V moderní a současné filosofii se od XVI. století začíná stále více mluvit také o tzv. křesťanské filosofii, a to nikoli jako o synonymu k teologii, postavené explicitně na pramenech Zjevení. Avšak i křesťanská teologie obsahuje nejedno sdělení týkající se metafyzických témat. Otázka tedy zní: Nakolik je metodologicky legitimní, potřebné či dokonce nutné a zároveň filosoficky únosné zapojovat tato data do výkladu první filosofie?

David **Svoboda** – Prokop **Sousedík**: Pojetí matematiky v díle Tomáše Akvinského: realismus či instrumentalismus?